

לא מרוויחים: ענף קרנות הנאמנות מנהל 160 מיליארד שקל - רבע מהנכסים מנוהלים בדמי ניהול אפסיים

נובמבר שינה את מאזן הכוחות בענף: מיטב גדול יותר מכלל פיננסים, וילין לפידות גדול יותר מאפסילון

21.12.2010 06:48 מאת: אתי אפללו

נובמבר היה חודש שישי ברציפות שבו תעשיית הקרנות גייסה. עם זאת, הגיוסים בנובמבר היו קטנים מבחודשים הקודמים. הקרנות גייסו בנובמבר 1.8 מיליארד שקל נטו (כלומר בניכוי כסף שיצא מהקרנות) בהשוואה ל-2.6 מיליארד שקל באוקטובר ו-2 מיליארד שקל בספטמבר - כך עולה מנתוני קרנות מידע זהב.

סך הגיוסים מתחילת 2010 הוא 19.2 מיליארד שקל. ללא הגיוסים בקרנות הכספיות מסתכם הגיוס בענף ב-15.1 מיליארד שקל. קרנות הנאמנות מצליחות לשמור על מומנטום חיובי ב-2010 באופן כמעט רצוף. גם כשנרשמו ירידות בשווקים, עיקר התגובה של המשקיעים באה לידי ביטוי באפיק ההשקעה ולא בעצם הפניית הכספים לקרנות. כך, בנובמבר נרשמה ירידה בגיוסים בקרנות המנייתיות והקונצרניות ועלייה בגיוסים בקרנות הכספיות.

עם זאת, אף שקרנות הנאמנות נמצאות בשיא, ספק אם מנהלי הקרנות מצליחים לתרגם את הגידול בהיקף הכספים המנוהלים לתוספת הכנסות. "סך הגיוסים מתחילת 2010 הוא כ-19 מיליארד שקל, כש-4 מיליארד מתוכם הופנו לקרנות הכספיות", מסבירה מיכל חן ליון, מנכ"לית קרנות מידע זהב. "מדובר בצמיחה נטו של 14%.

"בהשוואה לשנים קודמות, זהו סכום נאה, אך הוא לא גבוה במיוחד. בשנים טובות אחרות הצמיחה נטו היתה גבוהה יותר - 30% בתחילת העשור, וקרובה יותר ל-20% באמצע העשור. ב-2009 הצמיחה היתה של יותר מ-20%.

"לאחר כמעט שנתיים של עליות, וכשהבורסה רושמת שיאים היסטוריים, היקף ההשקעה של הציבור באמצעות קרנות הנאמנות הוא עדיין נמוך. בתחילת 2009 - שיא המשבר - ניהלו הקרנות 98 מיליארד שקל. ב-2009 הן גייסו 21 מיליארד שקל, ומתחילת 2010 הן גייסו כ-19 מיליארד שקל. כלומר בשנתיים האחרונות הן גייסו כ-40 מיליארד שקל.

"מתוך סכום זה, כ-19 מיליארד שקל מושקעים כיום בקרנות כספיות - כלומר לא ממש מושקעים בבורסה, ולא ממש תורמים להכנסות של מנהלי הקרנות. סכום דומה (שחלקו חופף), כ-17 מיליארד שקל, מושקעים בקרנות שאינן גובות דמי ניהול.

"אם נגדיל את הטווח הנבדק ל-0.4% דמי ניהול, היקף הנכסים הרלוונטיים יגדל לכ-40 מיליארד שקל. כלומר, בהערכה גסה, קרוב ל-20 מיליארד גורמים להפסד של ממש - ומעט יותר מ-20 מיליארד שקל נוספים לא תורמים רווח למנהלים, לכל הפחות. בנוסף, מחצית מהקרנות (620 מתוך 1,211) מנהלות פחות מ-50 מיליון שקל ו-40 גופים מנהלים קטנים (שני שלישים מהפעילים בענף) מנהלים כל אחד פחות מ-300 מיליון שקל".

למעשה, חן ליון מסבירה כי התעשייה אמנם מנהלת קרוב ל-160 מיליארד שקל, אבל כ-50 מיליארד שקל מהם גורמים יותר סבל מאשר הנאה למנהלי הקרנות. כספים אלה נמצאים במערכת בגלל דמי הניהול האפסיים או שהם מושקעים בקרנות קטנות מדי, שבהן ההכנסות אינן מכסות את ההוצאות.

"בשנתיים האחרונות הגידול בהיקף הנכסים המנוהלים בקרנות הנאמנות הוא בעיקר תוצאה של מלחמה קשה בין הגופים המנהלים, מלחמה שעולה הרבה כסף לכולם. אין כאן שינוי בהתנהגות של המשקיעים הישראליים - שממשיכים לשמור על שיעורים נמוכים מאוד של השקעה באמצעות קרנות נאמנות לנהוג בשאר העולם.

"אם נוסיף לחשבון גם את הוצאות הרגולציה והשיווק, שגדלו מאוד (ביחס למצב לפני חמש שנים ובוודאי ביחס למצב 10-15 שנה), את מספר הקרנות (והגופים המנהלים) שתפח בקצב גדול הרבה יותר מהנכסים, את מחלקות המחקר

דירוג הכוכבים של קרנות מידע זהב

גוף מנהל	מספר פעמים ברציפות	דירוג הכוכבים למנהל הקרן
5 כוכבים		
פסגות	45	★★★★★
אי.בי.אי	11	★★★★★
ילין לפידות	8	★★★★★
4 כוכבים		
הראל פיא	48	★★★★
אקסלנס	29	★★★★
א.ד. רוטשילד	21	★★★★
מיטב	13	★★★★
מגדל שוקי הון	12	★★★★
אלטשולר שחם	11	★★★★
יובנק	2	★★★★
3 כוכבים		
מנורה מבטחים	26	★★★
אלומות ספרינט	25	★★★
אנליסט	8	★★★
אפסילון	1	★★★
כלל פיננסים	1	★★★

מעדיפים קרנות אג"ח עם מניות

בנובמבר, אף שסך הסכומים שזרמו לקרנות הצטמק, המגמה שהסתמנה בחודשים האחרונים נשמרה: נמשכה ההעדפה לקרנות אג"ח עם מניות מצד אחד, ויציאת הכספים מקרנות האג"ח ללא מניות - בפרט אג"ח מדינה ללא מניות - מצד שני.

את הסכום הגדול ביותר שגויס בנובמבר - 485 מיליון שקל - גייס אקסלנס. הקרן המגייסת הגדולה: אקסלנס כספית פרימיום, שגייסה 340 מיליון בנובמבר ו-2.3 מיליארד מתחילת 2010. המגייס השני הוא אי.בי.אי, עם 290 מיליון שקל. הקרן המגייסת הגדולה שלו היא אי.בי.אי אג"ח פלוס, שגייסה 104 מיליון שקל בנובמבר ו-500 מיליון שקל מתחילת השנה.

הגיוסים והפדיונות בקרנות במיליוני שקלים				
גיוסים 2010-1	גיוסים בכספיות	גיוסים בנובמבר	נכסים*	
1,596	-19	-308	32,717	פסגות
4,721	16	136	20,413	הראל פיא
1,960	352	485	17,754	אקסלנס
601	-19	226	13,796	מגדל שוקי הון
358	-3	293	11,204	אי.בי.אי
2,149	-22	159	10,363	דש
870	128	151	9,552	מיטב
-73	-23	46	9,446	כלל פיננסים
1,361	-5	142	7,085	מנורה מבטחים
2,887	-5	235	6,157	אלטשולר שחם
946	0	139	3,514	ילין לפידות
664	0	1	3,454	אפסילון
215	0	9	2,525	אנליסט
469	-12	102	5,521	מנהלים אחרים
443	-3	-9	5,141	אורחים
19,167	387	1,807	158,641	סה"כ הקרנות

מקור: קרנות מידע זהב
*בסוף נובמבר

במקום השלישי בנובמבר נמצא בית ההשקעות אלטשולר שחם, שגייס 235 מיליון שקל בנובמבר - מהם 90 מיליון שקל בקרן אלטשולר שחם אג"ח מדינה + 10. במקום הרביעי נמצא מגדל, שגייס 225 מיליון שקל - 125 מיליון מהם בקרן מגדל אפיקים אג"ח.

פסגות רשם פדיונות של 310 מיליון שקל, שרובם נרשמו בקרנות פסגות 10/90, פסגות מדדית ללא מניות ופסגות אינפלציה (105-145 מיליון שקל בכל אחת). פסגות סובל מפדיונות גבוהים גם מתחילת דצמבר, לאחר שהכריז על העלאה בדמי הניהול בקרנות הכספיות בתחילת החודש, מהלך שהוביל לפדיונות של יותר ממיליארד שקל בשבוע.

בנובמבר נרשמו שני חילופים בדירוג היקף הנכסים המנוהלים. כלל פיננסים שגייס בנובמבר 46 מיליון שקל, איבד את המקום השביעי בטבלה לטובת מיטב, שגייס 151 מיליון שקל. בסך הכל מנהל מיטב 9.55 מיליארד שקל, וכלל פיננסים מנהל 9.44 מיליארד שקל.

חילוף נוסף היה בין ילין לפידות לאפסילון. ילין לפידות, שגייס בנובמבר 139 מיליון שקל, תופס כעת את המקום ה-11 בטבלה עם נכסים מנוהלים בהיקף של 3.51 מיליארד שקל, לאחר שאפסילון שגייס בנובמבר מיליון שקל בלבד מנהל כיום 3.45 מיליארד שקל.

אפסילון וכלל פיננסים קיבלו 3 כוכבים מקרנות מידע זהב

אפסילון וכלל פיננסים הצטרפו בנובמבר למנהלי הקרנות המוככים של קרנות מידע זהב - עם דירוג של שלושה כוכבים. פסגות, אי.בי.אי וילין לפידות ממשיכים להוביל את טבלת הדירוג.

פסגות, שמחזיק בשיא הרציפות בדירוג הגבוה ביותר, זוכה בדירוג של חמישה כוכבים מקרנות מידע זהב כבר 45 פעמים ברציפות. אי.בי.אי. מדורג בחמישה כוכבים כבר 11 פעמים ברציפות, וילין לפידות שומר על הדירוג הגבוה זה החודש השמיני ברציפות.

בארבעה כוכבים בדירוג המשולב למנהלי קרנות נאמנות דורגו הראל פיא (48 פעמים ברציפות), אקסלנס (29 פעמים), א.ד. רוטשילד (21 פעמים), מיטב (13 פעמים), מגדל שוקי הון (12 פעמים), אלטשולר שחם (11 פעמים) ויובנק שמדורג כך בפעם השנייה ברציפות.

בשלושה כוכבים של הדירוג המשולב של קרנות מידע זהב דורגו מנורה מבטחים (26 פעמים ברציפות), אלומות ספרינט (25 פעמים) ואנליסט (שמונה פעמים), וכן שני מצטרפים חדשים החודש: אפסילון וכלל פיננסים. בסוף נובמבר פעלו בישראל 27 מנהלי קרנות נאמנות ו-1,211 קרנות, שכ-73% מהן מדורגות.